

Т.Є.Столяренко,
пошукувач
Південноукраїнського
ДПУ ім. К.Д.Ушинського

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ШКОЛІ З ВИКОРИСТАННЯМ «МЕТОДУ ПРОЕКТІВ»

Статтю присвячено питанням підготовки майбутніх вчителів історії до кваліфікованої діяльності в умовах сучасного інформаційного середовища. Мова йде про формування інформаційної компетентності майбутнього вчителя історії, зокрема її інформаційно-технологічна складова.

Стаття посвячена вопросам подготовки будущих учителей истории к квалифицированной деятельности в условиях современного информационного пространства. Речь пойдет о формировании информационной компетентности будущего учителя истории, в частности ее информационно-техническая составляющая.

Article is devoted questions of preparation of the future teachers of history to the qualified activity in the conditions of a modern information field. Its information-technical component will be a question of formation of information competence of the future teacher of history, in particular.

Сьогодні не викликає сумніву той факт, що в умовах інформатизації освіти змінюється парадигма педагогічної науки, коригується структура і зміст освіти. Можна сказати, що освіта в багатьох країнах переживає глибоку внутрішню трансформацію; змінюється не лише усталена роками її методична база, а й сама роль освіти в сучасному світі, ставлення до неї людей, змішуються ціннісні аспекти в самій освіті.

Незаперечним являється той факт, що комп'ютери застосовуються практично у всіх сферах життєдіяльності, й освітня галузь не є винятком. Інформатизація стосується сфери освіти не лише в якості інформаційного забезпечення навчання, але і як невід'ємна частина самого процесу підготовки школярів і студентів-істориків, що не мають безпосереднього відношення до інформатики. Тому, підготовка в галузі інформаційних технологій (ІТ) для майбутнього педагога стає не менш важливою, ніж для працівника будь-якої іншої сфери, а процес інформатизації виходить за межі виключно інженерно-технічного і набуває соціального та гуманістичного значення [3, с.8-9].

Інформатизація професійно-педагогічної підготовки має забезпечити достатній рівень інформаційної культури майбутнього

вчителя; підвищити ефективність навчально-виховного процесу на основі впровадження нових інформаційних технологій навчання; удосконалити управління підготовкою майбутніх фахівців; інтенсифікувати наукові дослідження та методичну роботу.

Інноватизація підготовки передбачає: впровадження інноваційних технологій навчання, спрямованих на удосконалення цілісного навчально-виховного процесу вищого навчального закладу; стимулювання інноваційної, пошукової, творчої професійної діяльності; створення інноваційно-творчої атмосфери взаємодії між учасниками процесу підготовки; формування інноваційних здібностей, а саме інноваційного мислення, уяви тощо [4, с. 216-217].

Згідно стратегічного плану розвитку Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського щодо впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес на історико-філологічному факультеті студентам спеціальності «Історія» почали читати курс «Intel@Навчання для майбутнього», який власне і був створений з метою забезпечення методичною базою впровадження новітніх технологій у навчальний процес. Змістом цього курсу являється опанування «Методом проєктів» та підготовка майбутніми вчителями учбово-методичних матеріалів для проєктної роботи з учнями із використанням сучасних комп'ютерних технологій (програмних засобів Microsoft Word, Excel, PowerPoint, Publisher), у тому числі і Інтернет.

«Метод проєктів» має за мету отримання знань, умінь та формування навичок, які дозволять використовувати ПК для вирішення професійних завдань: застосування у своїй науковій та творчій діяльності, роботі з документами, підготовці методичних матеріалів та засобів унаочнення, пошуку та обробці інформації [2]. Цей курс спирається на опрацьований ними ще на першому курсі «Основи інформаційних технологій», завдяки якому студенти – історики опанували основними прийомами роботи як із засобами Microsoft Windows так і з основами застосування текстового процесора при підготовці уроків з історії.

У курсі ж «Intel@Навчання для майбутнього» студенти вчаться використовувати засоби програми Microsoft Power Point для розробок презентацій навчального матеріалу за для унаочнення уроків історії, вчаться основам роботи з мультимедійними навчальними програмами, здобувають уміння та навички пошуку та обробки

інформації з застосуванням засобів мережі Інтернет. Тобто завданням є навчання студентів, як майбутніх вчителів історії застосовувати ПК у професійній діяльності, зокрема використовувати прикладне програмне забезпечення та мультимедійні програмні засоби для вивчення історії та підвищенні рівня знань.

Під час опанування «Методу проектів» у 2008-2009 навчальному році студенти-історики 4 курсу І групи денного відділення даного університету повинні були підготувати повне методичне мультимедійне забезпечення уроку історії у школі для проходження педагогічної практики, яка проходила у лютому-квітні у загальноосвітніх школах м. Одеси. Всі студенти обраної групи розробили власне портфоліо, яке містило весь комплекс мультимедійного забезпечення проекту, за обраною темою уроку, який передбачав складання двох презентацій (учнівську та вчительську) Microsoft Power Point, учнівську публікацію Microsoft Publisher, учнівську веб-сторінку, демонстрування навички роботи в Інтернеті. Також студенти були повинні були розробити повне методичне та дидактичне забезпечення до даних проектів, а саме план проекту, план реалізації, тести для учнів, засоби оцінювання учнівських проектів.

Всі студенти розробили мультимедійне забезпечення до своїх уроків, але не всі мали змогу продемонструвати свої проекти під час проходження педагогічної практики, через ряд суб'єктивних причин, серед яких:

1. Комп'ютери рідко використовуються для підготовки та проведення уроків історії, або не використовуються взагалі. В цілому у школах, з якими співпрацює ПДПУ ім. К.Д.Ушинського є достатня кількість комп'ютерів, але більшість із них, як правило, застарілі, або використовуються у функції друкарської машинки з можливостями зберігання та редагування текстів, рідше – у вигляді навчального посібника на заняттях з інформатики. Низька ефективність використання інноваційних комп'ютерних технологій (ІКТ) на уроках історії є наслідком низького рівня готовності вчителів історії до їх застосування у професійній діяльності.

2. Підготовка інтерактивних занять з використанням ІКТ здійснюється незначною кількістю ентузіастів-програмістів. Нерідко вчитель історії володіє ефективною методикою навчання, проте не вміє зробити це із застосуванням ІКТ, так як у нього відсутні необхідні знання та вміння. Для того, щоб отримати якісний кінцевий продукт,

вчитель змушений співпрацювати зі спеціалістами у галузі ІКТ, які, у більшості випадків, не можуть зрозуміти специфіку методики навчання історії. Відповідно, якість навчально-методичного програмного засобу втрачається, і до учня він доходить у суттєво деформованому вигляді, що не завжди забезпечує досягнення очікуваних результатів.

Як спостерігали студенти-історики під час педагогічної практики, нерідко діти більш знайомі з комп'ютерними технологіями, ніж їх вчителі. Трапляється парадокс: учні, достатньо комп'ютерно-орієнтовані, здебільшого від належного викладання інформатики у своїй школі (наприклад, у ЗОШ № 107 м. Одеси метод проектів діти опановують ще у 7 класі), не можуть у повній мірі реалізувати себе на уроці історії. Дитина не може створити власний проект за обраною темою, не може представити на розсуд вчителя та учнів презентацію, або показати своє бачення веб-сторінки з улюбленої або запланованої тематики, тому що практикуючий викладач з тих або інших причин не володіє методикою проектів, бо процес підвищення кваліфікації діючих вчителів у школах з комп'ютерного напрямку поки що просувається дуже повільно.

Здавалося б, сучасний рівень розвитку і доступність інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє підвищити ефективність навчання, якість засвоєння навчального матеріалу, але, як показують результати досліджень, нажаль, якість результатів навчально-виховного процесу у школах м. Одеси та одеської області не прямо пропорційна кількості сучасних комп'ютерів, що задіяні у навчально-виховному процесі. Однією з проблем, які стоять на заваді ефективного використання сучасних засобів навчання, є неготовність вже діючих вчителів історії і представників педагогічної науки в цілому до застосування цих засобів.

Отже, реалізація курсу «Intel@Навчання для майбутнього», саме у педагогічному ВНЗ має особливе значення. Переучувати вже зрілих вчителів відповідно до інформаційних вимог сьогодення – це прерогатива Інституту вдосконалення вчителів, а задачею нашого ВНЗ стає готувати із самого початку майбутніх вчителів історії у відповідності до найбільш ефективних підходів до формування педагогічної компетентності у використанні технічних засобів навчання.

Студенти, які все ж таки змогли застосувати мультимедійне забезпечення на своїх уроках, прийшли до висновку, що проведення уроків таким нетрадиційним способом найбільш ефективно, на відміну від традиційного, і застосування ІТ у вивченні історії свідчить про наступний позитивний досвід – мотиваційні переваги, індивідуалізація навчального процесу, необмежена кількість повторення навчального матеріалу та контролюючих вправ. Практиканти – історики впевнилися у тому, що застосування комп'ютерно-орієнтованих методів навчання у своїй професійній підготовці сприяє: розвитку уваги, фантазії, уяви, спостережливості, нестандартності мислення, інтересу до професійно-комп'ютерної діяльності, формуванню цілісного наукового світогляду, виховання системності, логічності, практичності і креативності мислення, а також працездатності, допитливості, пізнавальної самостійності та наполегливості в досягненні поставленої мети, формуванню інформаційних потреб і зацікавленості комп'ютерно-орієнтованою навчальною діяльністю, заповненню прогалин у знаннях, уміннях і навичках з інформаційних технологій, самонавчання, саморозвитку та самовдосконаленню у сфері інформаційних технологій, формуванню вмінь мислити, творити, самостійно здобувати та засвоювати знання, вміння і навички з інформаційних технологій, бачити перспективу застосування інтегративних знань у процесі формування готовності до виконання професійної діяльності.

Викладений на сторінках цієї статті матеріал передбачає подальше дослідження проблеми ефективності підготовки майбутнього вчителя історії до використання ІКТ у професійній діяльності, зокрема вивчення проблеми розвитку й вдосконалення рівня сформованості інформаційної компетенції педагога історичного профілю, що стане предметом нашого подальшого дослідження.

Список використаних джерел

1. Лапінський В.В. Навчальне середовище нового покоління й особливості навчально-виховного процесу. Інформатизація освіти України: Європейський вимір: Матеріали міжнародної науково - практичної конференції. – Київ-Камянець-Подільський, 2007. – 232 с.
2. Могилев А.В. Методические рекомендации по использованию учебного курса „Intel@Обучение для будущего» в практике

педагогического

<http://www.iteach.ru/courses/metodika/metrecom.doc>.

3. Морська Л.І. Методична система підготовки майбутнього вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій у навчанні учнів. Монографія. – Тернопіль: ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2007. – 243с.
4. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ За ред. З.Н.Курлянд. – К.: Знання, 2007. – 495с.

О.Смірнова,

Переяслав-Хмельницький

ДПУ ім. Григорія Сковороди

ОСНОВНІ ЗАСАДИ КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТУ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

В статті розглядається зміст когнітивного компонента художньо-педагогічної компетентності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Ключові слова: когнітивний компонент, художньо-педагогічна компетентність.

В статье раскрывается содержание когнитивного компонента художественно-педагогической компетентности будущего учителя изобразительного искусства.

Ключевые слова: когнитивный компонент, художественно-педагогический компетентность.

The article reveals the gist of cognitive competence of artistic pedagogical competence of the future art teacher.

Key words: competence and competence, artistic and pedagogical competence.

Образотворче мистецтво – один із найсуттєвіших чинників передачі основних досягнень культури та формування цілісної творчої особистості. Як ніколи у сучасному суспільстві, перенасиченому комп'ютерно-інформаційними технологіями, все гостріше постає проблема формування компетентної особистості крізь призму декоративного мистецтва. Сьогодні загальноприйнятим є твердження про педагогічну керованість процесом формування художньо-педагогічної компетентності, оскільки саме педагогічна діяльність вчителя образотворчого мистецтва створює засади формування художньо-педагогічної компетентності майбутнього педагога.